

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 278/2013-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha (sudca spravodajca) a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť M. D., J. D., a J. D., zastúpených advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 2186/1998) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. D., J. D. a J. D. zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 2186/1998) porušené bolo.

2. M. D., J. D. a J. D. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume každému po 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. D., J. D. a J. D. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 616,96 € (slovom šesťstošesťnásť eur a deväťdesiatšesť centov), ktorú j e Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, Advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 278/2013-21 zo 16. mája 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. D., (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“); J. D., (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“), a J. D., (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 [pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín (ďalej len „pôvodný okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 2186/1998].

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pôvodným okresným súdom pod sp. zn. 7 C 2186/1998 sa V. D., (ďalej len „navrhovateľ“), návrhom podaným 21. decembra 1998 domáhal proti M. D., (ďalej len „odporca“), ktorý bol manželom sťažovateľky v 1. rade a otcom sťažovateľov v 2. a 3. rade, vyslovenia neplatnosti právneho úkonu – darovacej zmluvy uzavretej 20. januára 1998 medzi navrhovateľom a odporcom.

Dňa 1. januára 2008 prešiel výkon súdnictva v tejto veci na okresný súd.

Sťažovatelia tvrdia, že i „*napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania už uplynulo viac ako 14 rokov do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené. Vo veci nebolo do dnešného dňa vydané žiadne meritórne rozhodnutie.*

V priebehu tohto konania zomrel M. D..., ktorý v konaní vystupoval ako odporca a my, sťažovatelia v 1. – 3. rade sme sa ako jeho právni nástupcovia stali účastníkmi tohto konania na strane odporcov...

... Pri uplatnení nášho ústavného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sme využili všetky právne prostriedky, ktoré nám poskytujú právne predpisy na jeho ochranu.

Listom zo dňa 28. 11. 2012... sme... predsedníčke Okresného súdu Námestovo podali sťažnosť na prieťahy v tomto konaní...

Listom Okresného súdu Námestovo č. Spr 4565/12 zo dňa 12. 12. 2012 nám bolo oznámené, že vo veci došlo k prieťahom v čase, keď sa konalo na Okresnom súde Dolný Kubín a v období odo dňa 5. 5. 2009 do dňa 1. 6. 2011, keď sa koná na Okresnom súde Námestovo...

... V konaní súd neodôvodnené prieťahy, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje. Samotná skutočnosť, že konanie v tejto veci trvá viac ako 14 rokov je dôkazom porušenia nášho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav našej právnej neistoty do tej miery, že naše právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom. Postupom Okresného súdu Námestovo a predtým Okresného súdu Dolný Kubín v tejto veci je porušované naše právo podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky M. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 a predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 2186/98 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 a predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 2186/98 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľa J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 a predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 2186/98 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo sa prikazuje, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 64/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľke M. D. sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 6.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľke M. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi J. D. sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 6.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi J. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi J. D. sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi J. D. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom M. D., J. D. a J. D. sa priznávajú trovy tohto konania v sume 616,96 EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľom na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za okresný súd jeho podpredsedníčka listom sp. zn. Spr. 373/2013 z 31. mája 2013, za pôvodný okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 584/2013 z 2. októbra 2013 a právny zástupca sťažovateľov zaujal stanovisko k vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu listom z 30. júna 2013. K vyjadreniu pôvodného okresného súdu právny zástupca sťažovateľov svoje stanovisko napriek výzve ústavného súdu do rozhodnutia o prijatej sťažnosti nepredložil.

2.1 Podpredsedníčka okresného súdu v relevantnej časti svojho vyjadrenia uviedla:

„Ku konaniu vedenom na Okresnom súde Námestovo uvádzam, že k určitým prietahom v tomto konaní došlo a to v období po rozhodnutí predsedu Krajského súdu v Žiline o príslušnosti tunajšieho súdu na konanie a rozhodnutie vo veci a to v období od 5. 5. 2009 do 1. 5. 2011, čo bolo spôsobené prevzatím veľkého množstva neskončených vecí z odovzdávajúceho Okresného súdu Dolný Kubín, personálnym poddimenzovaním novovzniknutého Okresného súdu Námestovo v rokoch 2008-2010 a vysokým nápadom nových vecí, v dôsledku čoho nebola schopná zákonná sudkyňa vo veci konať priebežne.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.2 Predseda pôvodného okresného súdu okrem prehľadu vo veci týmto súdom vykonaných úkonov uviedol:

„... je zrejmé, že vo veci tunajší súd plynule nekonal a bol nečinný v období od júla 2001 do 31. 12. 2007. Uvedené bolo spôsobené dlhodobou zlou, až kritickou personálnou situáciou na tunajšom súde ako aj trojnásobnou zmenou zákonného sudcu tejto veci súvisiacou so zmenou personálneho obsadenia súdu s čím súviseli rozsiahle presuny spisov, často krát objemných, kedy nebolo v silách preberajúcich sudcov zabezpečiť plynulé konanie vo všetkých z nich. K prietahom do určitej miery prispela aj zmenou súdnej organizácie, kedy k 31. 12. 2004 došlo k zániku dovtedajšieho Okresného súdu Námestovo s prechodom všetkých práv a povinností zo zanikajúceho súdu na tunajší súd, s ktorou opäť súviseli presuny spisov medzi sudcami.

Vyjadrujem súhlas s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.3 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu uviedol:

„1./ Na Okresnom súde Dolný Kubín prebiehalo konanie v tejto veci odo dňa 21. 12. 1998 do dňa 31. 12. 2007 t. j. po dobu 9 rokov...

2./ Odo dňa 1. 1. 2008 do dňa 28. 2. 2013 prebiehalo konanie v tejto veci na Okresnom súde Námestovo t. j. po dobu viac ako 5 rokov.

V súčasnosti je toto konanie právoplatne skončené uznesením Okresného súdu Námestovo č. k. 5 C 64/2009-243 zo dňa 28. 2. 2013, ktorým bolo konanie zastavené

pre späťvzatie žaloby žalobcom a žalobca bol zaviazaný zaplatiť nám, sťažovateľom v 1. - 3. rade trovy konania...

Argumenty uvedené vo vyjadrení odporcu zo dňa 31. 5. 2013 neodôvodňujú 14-ročné súdne konanie vo veci určenia neplatnosti právneho úkonu. Správnou organizáciou práce a dostatočným personálnym obsadením súdu sudcami mohli byť priedahy vo veci odstránené. V konaní nešlo o právne a ani fakticky zložitú vec, my (sťažovatelia) a ani náš právny predchodca sme nezavinili predlžovanie tohto konania a súdy vo veci dlhodobo nekonali a to i napriek našim žiadostiam a urgenciám.

3./ Podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, oznamujeme súdu, že netrváme na verejnom ústnom pojednávaní senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky v tejto veci. Súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od verejného ústneho pojednávania vo veci, pretože od verejného ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Na základe týchto skutočností trváme na našej ústavnej sťažnosti s výnimkou časti, v ktorej sme žiadali aby sa Okresnému súdu Námestovo prikázalo, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 64/2009 konal bez zbytočných priedahov.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 64/2009 (predtým vedeného pôvodným okresným súdom pod sp. zn. 7 C 2186/1998):

- 21. december 1998 – navrhovateľ podal pôvodnému okresnému súdu návrh proti odporcovi na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu – darovacej zmluvy,
- 28. december 1998 – pôvodný okresný súd zaslal návrh navrhovateľa odporcovi na vyjadrenie,
- 12. január 1999 – odporca sa vyjadril k veci,
- 10. marec 1999 – pôvodný okresný súd nariadil pojednávanie na 13. apríl 1999, zároveň vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa na úpravu petitu návrhu z dôvodu jeho neurčitosti,
- 15. marec 1999 – pôvodný okresný súd žiadal Okresný úrad Tvrdošín, katastrálny odbor o oznámenie relevantných informácií,
- 25. marec 1999 – právna zástupkyňa navrhovateľa žiadala o predĺženie lehoty na úpravu petitu návrhu do 10. apríla 1999,
- 9. apríl 1999 – právny zástupca odporcu ospravedlnil svoju, ako aj neúčast' odporcu na pojednávaní nariadenom na 13. apríl 1999 z dôvodu kolízie termínov pojednávaní, nesúhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti a neprítomnosť odporcu ospravedlnil tým, že tento trval na osobnej účasti svojho právneho zástupcu,
- 24. marec 1999 – Okresný úrad Tvrdošín, katastrálny odbor oznámil požadované informácie (predložil fotokópie dokumentov),
- 13. apríl 1999 – na pojednávanie sa nedostavili ani účastníci konania, ani ich právni zástupcovia, pôvodný okresný súd pojednávanie odročil na 4. máj 1999,
- 28. apríl 1999 – právna zástupkyňa navrhovateľa upravila petit návrhu, zároveň Notársky úrad, JUDr. Margita Kakačková – notár, Dolný Kubín, predložil spisy vedené pod sp. zn. N 11/98 a sp. zn. N 21/98 a zároveň notárka JUDr. Margita Kakačková požiadala o ospravedlnenie jej neúčasti na pojednávaní 4. mája 1999 z dôvodu kolízie termínov pojednávaní,
- 4. máj 1999 – po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov pôvodný okresný súd uznesením pripustil úpravu petitu návrhu a ďalším uznesením spojil konania vedené pod sp. zn. 7 C 260/96 a sp. zn. 7 C 2186/98 na spoločné konanie, ktoré bude ďalej

vedené pod sp. zn. 7 C 2186/98, pojednávanie bolo odročené na neurčito na účely vyjadrenia sa navrhovateľa a jeho právnej zástupkyne k veci,

- 25. máj 1999 – právna zástupkyňa navrhovateľa navrhla pristúpenie ďalšieho účastníka do konania a navrhla úpravu petitu návrhu,

- 13. apríl 2000 – právna zástupkyňa navrhovateľa žiadala informáciu o stave konania,

- 24. júl 2000 – pôvodný okresný súd nariadil pojednávanie na 17. august 2000, zároveň oznámil notárke JUDr. Margite Kakačkovej, že jej prítomnosť na pojednávaní je nevyhnutná, a taktiež žiadal o zaslanie spisu sp. zn. N 50/96, právnu zástupkyňu navrhovateľa vyzval na zaslanie vyčerpávajúceho stanoviska k námietkam odporcu,

- 2. august 2000 – notárka JUDr. Margita Kakačková oznámila, že sa pojednávania nemôže zúčastniť z dôvodu čerpania dovolenky,

- 3. august 2000 – pôvodný okresný súd nariadil termín pojednávania na 24. august 2000,

- 4. august 2000 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k veci, Národný úrad práce, Okresný úrad práce Tvrdošín podal správu o osobe J. D.,

- 7. august 2000 – pôvodný okresný súd vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa, aby doplnila petit návrhu aj s uvedením účastníkov, zároveň jej poslal na vyjadrenie podanie právneho zástupcu odporcu,

- 17. august 2000 – pôvodný okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 24. august 2000 z dôvodu „*výslovnej žiadosti obidvoch právnych zást.*“, pojednávanie bolo odročené na neurčito,

- 21. august 2000 – právna zástupkyňa navrhovateľa ospravedlnila jeho neúčast' na pojednávaní zo zdravotných dôvodov,

- 24. august 2000 – právny zástupca odporcu požiadal o nariadenie pojednávania a zároveň poznamenal, že on ani odporca nežiadali o odročenie pojednávania nariadeného na 24. august 2000,

- 8. september 2000 – právna zástupkyňa navrhovateľa predložila stanovisko k vyjadreniu odporcu,

- 4. október 2000 – právna zástupkyňa navrhovateľa predložila svoje stanovisko k veci a taktiež doplňujúce stanovisko k vyjadreniu odporcu,

- 7. november 2000 – právny zástupca odporcu požiadal o nariadenie pojednávania, zároveň sa vyjadril k výsluchu notárky JUDr. Margity Kakačkovej a k vyžiadaniu jej spisov

(výsluch považoval za nemožný vzhľadom na povinnosť notára zachovávať mlčanlivosť a súhlas na zapožičanie spisov právny zástupca odporcu nedal),

- 27. marec 2001 – navrhovateľ predložil otázky, na ktoré žiadal odpovede,
- 9. apríl 2001 – pôvodný okresný súd vrátil Notárskemu úradu JUDr. Margity Kakačkovej spis sp. zn. N 50/96 a požiadal o zaslanie spisu sp. zn. N 678/95, požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Trstené o zaslanie priestupkového spisu sp. zn. PZ-P-137/93, požiadal Okresný úrad Tvrdošín, katastrálny odbor o zaslanie dokladov, zároveň nariadil pojednávanie na 10. máj 2001,
- 18. apríl 2001 – Okresný úrad Tvrdošín, katastrálny odbor predložil požadované doklady,
- 20. apríl 2001 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k stanovisku navrhovateľa z 31. augusta 2000,
- 10. máj 2001 – sťažovateľka v 1. rade oznámila, že na pojednávanie nariadené na 10. máj 2001 bola predvolaná ako účastníčka konania, ktorou nie je, preto sa tohto pojednávania nezúčastní, na pojednávanie sa nedostavil odporca, avšak pojednávalo sa v jeho neprítomnosti, po vyjadrení navrhovateľa a oboch právnych zástupcov právny zástupca odporcu vzniesol námietku zaujatosti zákonného sudcu, preto pôvodný okresný súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu potreby rozhodnutia o tejto námietke,
- 22. máj 2001 – zákonný sudca sa vyjadril k námietke zaujatosti (necítil sa byť zaujatý, avšak žiadal o vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci),
- 25. máj 2001 – pôvodný okresný súd predložil súdny spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o námietke zaujatosti,
- 12. júl 2001 – krajský súd uznesením č. k. 8 Nc 157/01-126, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. júla 2001, rozhodol o námietke zaujatosti (zákonný sudca nebol vylúčený z prerokovania a rozhodovania veci),
- 23. júl 2001 – súdny spis bol vrátený pôvodnému okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 25. júl 2001 – pôvodný okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu z 12. júla 2001 účastníkom konania (ich právnym zástupcom),
- 10. august 2001 – k spisu boli pripojené požadované spisy Notárskeho úradu JUDr. Margity Kakačkovej,
- 3. júl 2002 – navrhovateľ požiadal o nariadenie pojednávania vo veci, zároveň bola vec predložená okresnému súdu (Okresný súd Námestovo),

- 28. december 2007 – právny zástupca odporcu požiadal o nariadenie pojednávania vo veci – doručené pôvodnému okresnému súdu, následne poslané okresnému súdu 16. januára 2008,
- 14. marec 2008 – právny zástupca odporcu požiadal o nariadenie pojednávania,
- 30. júl 2008 – Notársky úrad JUDr. Margity Kakačkovej požiadal okresný súd o vrátenie zapožičaných notárskych spisov,
- 18. august 2008 – okresný súd oznámil Notárskemu úradu JUDr. Margity Kakačkovej, že spisy nie je možné vrátiť z dôvodu neskončenia veci,
- 15. október 2008 – predseda pôvodného okresného súdu predložil vec predsedovi krajského súdu na určenie, či vec pôvodného okresného súdu sp. zn. 7 C 2186/1998 je alebo nie je predmetom prechodu výkonu súdnictva z pôvodného okresného súdu na okresný súd,
- 20. marec 2009 – krajský súd listom sp. zn. Spr 707/08 určil, že „*predložená vec pôvodne vedená na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C/2186/1998 je predmetom prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Dolný Kubín na Okresný súd Námestovo*“,
- 14. apríl 2009 – súdny spis bol krajským súdom vrátený pôvodnému okresnému súdu,
- 5. máj 2009 – súdny spis bol predložený okresnému súdu,
- 1. jún 2011 – okresný súd uznesením č. k. 5 C 64/2009-148, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. júna 2001, vylúčil vec v časti návrhu na určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po neb. A. K. (pôvodne spojená vec), na samostatné konanie,
- 14. október 2011 – okresný súd uznesením č. k. 5 C 64/2009-153, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21. novembra 2011, pripustil, aby do konania na strane odporcu v 2. rade ako ďalší účastník pristúpila sťažovateľka v 1. rade (manželka odporcu),
- 26. október 2011 – zomrel odporca,
- 15. november 2011 – právny zástupca sťažovateľky v 1. rade podal proti uzneseniu okresného súdu zo 14. októbra 2011 odvolanie,
- 18. január 2012 – okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky v 1. rade,
- 25. január 2012 – krajský súd vyžiadal od okresného súdu informácie v súvislosti s úmrtím odporcu, zároveň požiadal právnu zástupkyňu navrhovateľa, aby oznámila, či ho naďalej zastupuje,

- 22. február 2012 – právna zástupkyňa navrhovateľa oznámila krajskému súdu, že naďalej navrhovateľa v konaní zastupuje,
- 24. február 2012 – krajský súd urgoval podanie správy z 25. januára 2012 okresným súdom,
- 15. marec 2012 faxom a 20. marca 2012 predložením originálu – okresný súd reagoval na požiadavku krajského súdu na podanie správy o zomrelom odporcovi,
- 16. marec 2012 – krajský súd požiadal Notársky úrad JUDr. Martiny Klimovskej, aby oznámila mená dedičov po zomrelom odporcovi,
- 27. marec 2012 – Notárska kancelária JUDr. Martiny Klimovskej oznámila krajskému súdu okruh dedičov po zomrelom odporcovi, dedičské konanie (sp. zn. 2 D 240/2011, Dnot 227/2011) bolo právoplatne skončené 19. januára 2012, dedičmi boli manželka odporcu – sťažovateľka v 1. rade, a synovia – sťažovateľ v 2. a 3. rade,
- 29. marec 2012 – krajský súd uznesením č. k. 6 Co 22/2012-174, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. mája 2012, odvolanie sťažovateľky v 1. rade odmietol,
- 3. máj 2012 – súdny spis bol vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 4. máj 2012 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu právnym zástupcom účastníkov konania,
- 11. december 2012 – okresný súd nariadil pojednávanie na 22. január 2013, zároveň požiadal Správu katastra Tvrdošín o zaslanie dokumentov,
- 27. december 2012 – Správa katastra Tvrdošín predložila požadované doklady,
- 22. január 2013 – právny zástupca sťažovateľov ospravedlnil neúčast' sťažovateľov v 1. a 2. rade na pojednávaní nariadenom na 22. január 2013 zo zdravotných dôvodov a zároveň požiadal o odročenie pojednávania a oznámil termíny pojednávania na iných súdoch, na ktoré už bol predvolaný, preto požiadal o nenariad'ovanie pojednávania v týchto termínoch; rovnako aj sám sťažovateľ v 2. rade požiadal o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov; na pojednávanie nariadené na tento deň sa nikto z účastníkov konania a ich právnych zástupcov nedostavil, pojednávanie bolo odročené na 28. február 2013 na účely predvolania účastníkov konania,
- 28. február 2013 – na pojednávaní sa nezúčastnila sťažovateľka v 1. rade (zo zdravotných dôvodov), ktorá však odročenie pojednávania nežiadala, právna zástupkyňa navrhovateľa vzala návrh v celom rozsahu späť (zdravotné dôvody na strane navrhovateľa), právny

zástupca sťažovateľov súhlasil so späťvzatím návrhu a zastavením konania, okresný súd uznesením konanie zastavil,

- 6. marec 2013 faxom a 8. marec 2013 predložením originálu – právny zástupca sťažovateľov vyčíslil trovy konania,

- 25. apríl 2013 – uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 64/2009-243 z 28. februára 2013, ktorým bolo konanie zastavené, nadobudlo právoplatnosť.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 (pôvodne vedenom pôvodným okresným súdom pod sp. zn. 7 C 2186/1998) o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa/ov (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o neplatnosť právneho úkonu tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Určitá faktická zložitosť sporu môže spočívať v tom, že v priebehu konania bolo potrebné rozhodovať o zmene žalobného petitu, o spojení veci s ďalšou vecou, o námietke proti zákonnému sudcovi, pojednávania boli odročované na žiadosť účastníkov zo zdravotných dôvodov, došlo k úmrtiu účastníka – odporcu, v dôsledku čoho bolo potrebné ustáliť okruh účastníkov konania, avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania nebol závislý od prípadnej skutkovej náročnosti prerokovávanej veci, ba ani od zmeny konajúceho súdu.

2. Pri hodnotení podľa druhého kritéria, t. j. správania sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd dospel k záveru, že aj ich správanie, resp. správanie ich právneho predchodcu – odporcu, prispelo k predĺženiu posudzovaného konania. Dňa 9. apríla 1999 právny zástupca odporcu ospravedlnil svoju neúčast', ako aj neúčast' odporcu na pojednávaní nariadenom na 13. apríl 1999, a to z dôvodu kolízie termínov pojednávania, pričom odporca s pojednávaním v neprítomnosti právneho zástupcu nesúhlasil. Odporca sa nezúčastnil ani pojednávania 10. mája 2001, avšak pojednávalo sa v jeho neprítomnosti. Právny zástupca sťažovateľov požiadal aj o odročenie pojednávania nariadeného na 22. január 2013. Ospravedlnil pritom neúčast' sťažovateľov v 1. a 2. rade zdravotnými dôvodmi. Rovnako aj sám sťažovateľ v 2. rade požiadal o odročenie tohto pojednávania zo zdravotných dôvodov.

K celkovej dĺžke trvania konania nepochybne prispelo aj vznesenie námietky zaujatosti zákonného sudcu právnym zástupcom odporcu na pojednávaní 10. mája 2001, o ktorej musel rozhodovať súd druhého stupňa, čo si vyžiadalo ďalší časový priestor v rámci prebiehajúceho konania. Samozrejme, ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani orgánu verejnej moci konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Ústavný súd preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľmi a ich právnym predchodcom uplatnených procesných právach osobitne nezapočítal do doby zbytočných prietáhov v postupoch konajúcich okresných súdov.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom v posudzovanej veci konajúcich okresných súdov a ako vyplýva z prehľadu procesných úkonov, tieto boli vo veci absolútne nečinné od 25. mája 1999 do 24. júla 2000, t. j. 14 mesiacov, od 21. augusta 2000 do 9. apríla 2001, t. j. viac ako 7 mesiacov, od 25. júla 2001 do 3. júla 2006, t. j. takmer 5 rokov, od 3. júla 2006 do 18. augusta 2008, t. j. viac ako 2 roky a 1 mesiac, od 5. mája 2009 do 1. júna 2011, t. j. takmer 2 roky a 1 mesiac, a od 4. mája 2012 do 11. decembra 2012, t. j. viac ako 7 mesiacov. Celkovo teda vo veci okresné súdy nevykonali žiaden úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov po dobu 11 a pol roka. Pritom celková dĺžka konania bola 14 rokov a 4 mesiace.

V súlade so svojou stabilnou judikatúrou (napr. IV. ÚS 280/2011, III. ÚS 231/2012, III. ÚS 473/2012) ústavný súd zastáva názor, že takéto konanie už len vzhľadom na dĺžku jeho trvania nie je potrebné ďalej osobitne vyhodnocovať, resp. podrobne rozoberať neefektívny, resp. nesústredený postup oboch okresných súdov, pretože už len poukazom na celkovú dobu trvania konania možno konštatovať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Takáto zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty účastníka do takej miery, že sa jeho právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

Nemožno pritom akceptovať ani obranné tvrdenia oboch okresných súdov, pretože ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie

súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti, bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vychádzajúc teda zo samotnej dĺžky predmetného konania a zo zistených období absolútnej nečinnosti oboch konajúcich súdov, ústavný súd dospel k záveru, že postupom pôvodného okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 2186/1998 a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 64/2009 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosťou napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 5 C 64/2009 už bolo skončené 25. apríla 2013, a to nadobudnutím právoplatnosti uznesenia č. k. 5 C 64/2009-243 z 28. februára 2013, ústavný súd nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu ďalej konať vo veci bez zbytočných prieťahov. V konečnom dôsledku právny zástupca sťažovateľov sám vo svojom stanovisku z 30. júna 2013 uviedol, že netrvá na rozhodnutí o tejto otázke vzhľadom na právoplatné skončenie posudzovaného konania.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume po 6 000 € každému z nich, ktoré odôvodnili dlhotrvajúcim stavom ich právnej neistoty.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľov dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľom aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistený rozsah zbytočných prietáhov v postupe oboch vo veci konajúcich okresných súdov, ale aj s prihliadnutím na správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ktorí takisto prispeli k celkovej dĺžke trvania konania, považuje za primerané v sume 4 500 € každému zo sťažovateľov, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu spolu v sume 616,96 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania sťažovateľom vznikol nárok na úhradu trov konania z titulu odmeny za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie sťažnosti a stanovisko z 30. júna 2013) v celkovej sume 656,06 € pri právnom zastúpení troch sťažovateľov.

Pretože právny zástupca sťažovateľov vyčíslil trovy právneho zastúpenia v sume 616,96 €, ústavný súd priznal sťažovateľom ich náhradu v uplatnenej sume, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Keďže ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zastáva názor, že pri prechode výkonu súdnictva z odovzdávajúceho súdu (v danom prípade pôvodného okresného súdu) na nadobúdajúci súd (v danom prípade okresný súd) sa takýto prechod uskutočňuje so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní aj za obdobie predchádzajúce tomuto prechodu (napr. II. ÚS 260/08, II. ÚS 45/09), uložil zaplatiť finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľom iba okresnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2014